

AUTORITETI BANKAR DHE I PAGESAVE TË KOSOVËS

Në pajtim me autoritetin që i është dhënë në nenin 17.b të rregullores së UNMIK-ut Nr. 2001/24, të datës 1 Tetor, 2001 për rregullimin e rregullores së UNMIK-ut Nr. 1999/20, mbi autoritetin bankar dhe të pagesave të Kosovës, dhe nenit 3.3 të rregullores së UNMIK-ut Nr. 2001/25 të datës 5 Tetor, 2001 mbi licencimin, mbikëqyrjen dhe rregullat e kompanive të sigurimit dhe ndërmjetësuesve të sigurimit.

Me qëllim të zbatimit të nenit 74 të rregullores së UNMIK-ut Nr. 2001/25

Bordi Drejtues i Autoritetit Bankar dhe i Pagesave të Kosovës, në mbledhjen e mbajtur me 28 Mars, 2002 ka miratuar me sa vijon:

Rregulli 30 mbi Validitetin dhe Shumën e Aksionarëve dhe Dëmeve të Kreditorve, në Likuidim

Neni 1

1. Fushëveprimi i Rregullit

Ky Rregull aplikohet për të gjitha kompanitë e sigurimit dhe ndërmjetësuesit e sigurimit të licencuar nga BPK-ja.

2. Autoriteti Ligjor

Ky rregull implementon nenin 74, kapitulli XI (administrim i detyrueshëm) e rregullores së sigurimeve. Determinimi i validitetit dhe shumës së dëmeve për t'u paguar polisambajtesit dhe kreditorët tjerë të kompanisë nën administrim të detyrueshëm dhe likuiditet është esenciale, në mënyrë të tilla që të japë maksimumin e mbrojtjes së klientit dhe për t'ju shmangur dëmeve të metutjeshme, dhe për stabilitetin industrisë së sigurimeve në Kosovë.

Nen keto premisa, BPK-ja e pershkruan kete rregull.

3. Definicionet

Ne kete rregull, termat e meposhtem kane kete kuptim:

“Kompania ne Likuidim” apo “Kompania ne administrim te detyrueshem” I referohet kompanise se licensuar te cilen BPK-ja e urdheron te jete e demtuar apo e likuiduar nga paaftesia paguese apo aplikimi vullnetare I nje kompanie per likuidim te miratuar nga BPK-ja.

“Kompania” I referohet njerës apo te dyjave, kompanise se sigurimeve apo kompanise se ndermjetesuesve nen mbikeqyrjen e BPK-s, duke perfshire keto qe bien nen mbikeqyrjen direkte te nje juridiksioni tjetër te cilet jane te autorizuar nga BPK-ja per te bere biznes te sigurimeve ne Kosove.

“Mjetet e pergjitheshme” apo “demi I preferuar” nenkupton cdo dem apo klas te demit me rrespekt te cilit rregullorja e sigurimeve dhe ky rregull akordon prioritetin e pageses nga mjetet e pergjitheshme te kompanise ne likuidim.

“Paaftesia paguese” eshte kusht financiar I kompanise kur ajo nuk mundet ti kryej obligimet.

“Demi I siguruar” nenkupton cdo dem te siguruar nga nje hipotek, veprim, garanci, sigurim, dorezan apo ndonje pengese tjetër mbi mjetet specifike te kompanise.

“Administratori I detyrueshem” eshte personi I emeruar nga BPK-ja, ne emer te saj, per te marre kontrollin dhe administrimin e mjeteve te nje kompanie me paaftesi pagese, apo nje kompanie nen likuidim dhe per te likuiduar keto mjete, per te paguar per obligimet valide dhe per demet kundrejt kompanise me administrim te detyrueshem. Perveq nese konteksti nenkupton ndryshe, termi administrator I detyrueshem perfshine edhe “likuidues”, “rehabilitues” apo “mbrojtes”.

“Demi I palikuiduar” nenkupton nje dem apo kerkese te bere mbi te drejten e veprimit te shtuar ne kohen e urdherit per administrim te detyrueshem, eshte hyre dhe mbi te cilen pergjegjesia e kompanise nuk eshte percaktuar apo shuma e paguar apo e likuiduar.

Neni 2

Prioriteti I Demeve dhe Percaktimi I Validitetit te Demeve

1. Neni 74 I Rregullores se Sigurimeve

Neni 74 I rregullores se sigurimeve pershkruan prioritetin apo preferencen e percaktuar nga klasa, ne pagesen e demit kundrejt kompanise ne likuidim ne radhen e prioriteteve qe vijojn:

- a) Demet e siguruara
- b) Shpenzimet e nevojshme dhe te arsyeshme, te shkaktuara nga administratori I detyrueshem dhe nga BPK-ja, duke perfshire pagesat profesionale, ne administrimin e detyrueshem.
- c) Paga te arsyeshme dhe benefitin e sigurimit social, te pershtatshem per punetoret dhe te shkaktuar deri ne dy (2) muaj para inicimit te administrimit te detyrueshem.
- d) Demet e diskutueshme te legjitimuara te policave te sigurimit.
- e) Premit e pafituara.
- f) Tatime dhe detyrat te dalura brenda nje (1) viti, para administrimit te detyrueshem.
- g) Kreditoret e tjere dhe pjesen e pasiguarar te demeve te siguruara, nese ka ndonje.

Administratori I detyrueshem do ti grupoj te gjitha demet valide ne pajtim me klasen meparshme. Nje grupim I tille do te jete ne baze te radhes te prioritetit apo preferences e pageses.

2. Percaktimi I Validitetit te Demit

Qe te jete valide dhe te konsiderohet per pagese, nje dem:

- a) Duhet te arkivohet me kohe dhe menyren e pershkruar ne kete rregull.
- b) Natyra dhe shuma e demit arsyeshem I pergjigjet shenimeve te kompanise ne likuidim, nese eshte ne dispozicion.
- c) Nese demi nuk eshte dallohet nga shenimet e kompanise, apo nese shenimet ne dispozicion jane joadekuate per te percaktuar validitetin e saj, adminsitatori I detyrueshem duhet te kerkoje pales demtuese te paraqes, brenda nje periudhe kohore te specifikuar, evidenca te tilla te vertetojne se ai dem I takon kompanise dhe te drejten per pages ndaj pales demtuese.

- d) BPK-ja mundet ne lirin e veprimit, te rregulloje mbi validitetin e cdo demit per te cilin e konsideron se ka qene I arkivuar dhe I paraqitur ne menyre te arsyeshme.

3. Njoftimi I Kerkesave

Administratori I detyrueshem duhet ti njoftoje te gjitha kreditorët dhe palet demtuese te mundeshme kunder mjeteve te kompanise ne likuidim me publikimin e direktivave qe vijojne.

- a) Se paku njeher ne kater (4) javet vijuese, ne gazeta te qarkullimit te pergjithshem, ne ato fusha siq do ti pershkruaj BPK-ja, dhe/apo me lirin e veprimit te BPK-s, mediat si ne radio dhe televizion, (transmetim).
- b) Te gjitha demet kunder kompanise, qe duhet te konsiderohen per pages, duhet te arkivohen me administratorin e detyrueshem apo me BPK-n, ne nje periudhe kohore prej nentehjete (90) diteve, duke percjell daten e fundit te serive te publikimit te bera ne pajtim me nenparagrafin a) me larte. Njoftimi duhet kjarte ti specifikojë keto kushte.
- c) Te gjitha demet, qe konsiderohen per pagese, duhet te paraqiten ne konformitet substancial me kerkesat e pershkruara nga BPK-ja per arkivimin e nje demit.

4. Forma dhe Permbajtja e Demit

Nje forme e demit mud te sigurohet nga administratori I detyrueshem apo nga BPK-ja. Nje dem I arkivuar me kete rregull duhet te jete nen betim duke I paraqitur keto veqori:

- a) Shuma dhe detalet e demit.
- b) Nese demit I thene eshte I siguruar apo I pasiguruar, dhe , nese eshte I siguruar, natyren dhe shumen e sigurimit.
- c) Pagesat e bera nga kompania ne likuidim, nese ka ndonje.
- d) Se shumet e demit eshte e vertet dhe prone e kompanise dhe te drejten ndaj palas demtuese.
- e) Se nuk ka asnje mareveshje te kompenzimit qe perfshine apo qe eshte e zbatueshme per demin.
- f) Detale tjera siq mund ti kerkoje BPK-ja.

5. Arkivimi I Demeve te Palikuiduara

- a) Megjithate mospercaktimi I shumes se demit, cdo dem apo kerkes e bere mbi demet e palikuiduara duhet te arkivohet brenda kohes se pershkruar ne alinen 3, dhe te paraqitet ne pajtim me kerkesat per arkivimin e nje demi ne alinen 4, te ketij neni.
- b) Demi I pales se tret I cili eshte I pavendosur ne kohen e urdherit te administrimit te detyrueshem, dhe qe ka hyre ne efektivitet, duhet te arkivohet si dem I palikuiduar.
- c) Asnje pages e demit te palikuiduar nuk mund te sigurohet deri sa shuma dhe natyra e demit te mos jene percaktuar dhe te jete grupuar ne menyre te pershtateshme ne klasen e pershtateshme te prioritetit apo preferences se pageses ne baze te ciles demi duhet paguar.

6. Demet Valide qe nuk Kane Nevoje te Arkivohen

Subjekt per percaktimin e shumes se demit, ashtu si zbatohet, ne pajtim me nenin 3 te kesaj rregulle, demet qe vijojne konsiderohen valide dhe do te paguhen ne pajtim me klasen e tyre te prioritetit apo preferences, megjithate arkivimi apo mos arkivimi I demeve te kerkuara me kete rregull:

- a) Demet per kthim te premive duke perfshire te drejten e sipas rregullit te themeluar te perfituesve per ti pranuar ato.
- b) Pjesa e pa paguar e benifitit te polices per te cilen kompania ka kryer pagesen para dates se administrimit te detyrueshem.
- c) Demet e bazuara ne premita e pafituara.
- d) Demet e caktuara per Qeverine e Kosoves per tatim dhe detyra te caktuara me nje (1), para administrimit te detyrueshem.
- e) Te gjitha demet tjera te cilat BPK-ja, ne menyre te arsyeshme I percakton si te ngjashme te paraprirra.

Neni 3

Percaktimi I Shumes se Demit

1. Demet e Siguruara

Percaktimi I shumes se demeve te siguruara eshte bazuar ne direktivat qe vijojne:

- a) Demi I siguruar e pales se demtuar nuk do te jete me I madh se shuma e vleres te sigurimit themelor.
- b) Nje pale e demtuar e siguruar mund te dorezoj sigurimin tek administratori I detyrueshem, ne te cilin rast pala demtuese eshte titullar per pages te barabarte me vleren e sigurise apo shumes se demit, cila do te jete me e vogel. Nje vleresues I emeruar nga administratori I detyrueshem dhe I miratuar nga BPK-ja duhet te percaktoje vleren e sigurise.
- c) Rritja e interesit mbi demin e siguruar, e nderprer qe nga data e administrimit te detyrueshem.
- d) Cdo pjese e demit te siguruar qe mbetet I papaguar nga sigurimi themelor duhet te konsiderohet I arkivuar si nje dem I pasiguruar dhe duhet te jete I predispozuar ne pajtim me klasen e tij ne radhe te prioritetit apo preferences se pageses.

2. Demet e Polisave te Sigurimit, Legjitime dhe te Diskutueshme dhe Premite e Pafituara

- a) Kompania e Sigurimeve te Pergjitheshme. Demi I polices se sigurimit I diskutueshem te kompanise se sigurimeve te pergjitheshme konsiston ne demet qe vijoje dhe per nje shuma te tilla te percaktuara me direktivat qe vijoje:
  - (i) Demet e shkaktuara dhe te caktuara para dates se administrimit te detyrueshem per te cilen periudhe, pagesa eshte ne efekt te dates se tille. Shuma e demit duhet te percaktohet me llogaritjet e aktuarit apo vleren e zbritjes te te gjitha pagesave te papaguara periodike, me metoda te tilla te percaktuara si te arsyeshme nga BPK-ja.
  - (ii) Demet e shkaktuara dhe te caktuara para dates se administrimit te detyrueshem, por te papaguara ne ate date. Demi eshte I barabarte me shumen e caktuar.
  - (iii) Demet e shkaktuara qe nga data e administrimit te detyrueshem, por ende I paraportuar nga ajo date (IBNR). Regulatori apo eksperti I demeve I emeruar nga administratori I detyrueshem per ate qellim duhet te percaktoje shumen e demit.
  - (iv) Kompenzimi apo kthimi I premive. Nese polica I jep te drejten pales per te anuluar, policen, ajo anulohet ne daten e administrimit te detyrueshem. Shuma e demit eshte pjese e pafatizuese e premive te percaktuar duke perdorur formulen e “periudhes me shkalle te shkurte” te adoptuar nga kompania.

- (v) Premite e pafituara. Nese koha e polices eshte prej nje date te caktuar ne daten tjeter te caktuar dhe mund te nderpritet nga secila pale me efekt nga data e caktuar, shuma e demit eshte pjesa e premise se fundit te paguar ashtu si eshte pjesa e pjeses se paafatizuar te periudhes per te cilen premia eshte paguar.
  - (vi) Ne te gjitha rastet tjera, llogaritja me e mire e asaj vlere.
- b) Kompania per Sigurim Jetsore. Demi I polices se sigurimit te diskutueshme te nje kompanie per sigurim jetsor, konsiston ne demet qe vijojn dhe per shuma te tilla te percaktuara me direktivat qe vijojn.
- (i) Benifitet qe jane te pagueshme me apo para dates se administrimit te detyrueshem per te cilat pagesat periodike jane ne efekt nga nja date e tille. Vlera e demit eshte percaktuar nga llogaritjet e aktuarit apo vleres se zbritur te te gjitha pagesave te papaguara periodike ne te ardhmen me metoda te tilla te percaktuara nga BPK-ja si te arsyeshme.
  - (ii) Vdekja apo benifitet qe jane te pagueshme dhe te shkaktuara para dates se administrimit te detyrueshem, por te cilat pagesa nuk jane percaktuar apo bere ne ate date. Shuma e demit eshte shuma e benifitit.
  - (iii) Benifiti I polices. Ne vlersimin e benifitit te polices per policen e sigurimit jetsor ne fuqi qe nga data e administrimit te detyrueshem, administratori I detyrueshem duhet te emeroje nje aktuar te pamvarur, te miratuar nga BPK-ja, I cili do te percaktoje shumen, qe perfaqeson vleren e benifitit te polices te zbatuar ne fuqin e polices te kompanise. Aktuari duhet te percaktoje vleren individuale te te gjithe policave ne fuqi me metoda te tilla dhe supozimet e miratuara nga BPK-ja. Vlersimi I bere nga aktuari kur te jete miratuar nga BPK-ja eshte vlere e benifitit te polices e policave ne fuqi te kompanise...

3. Te Gjitha Demet Tjera

Administratori I detyrueshem duhet te percaktoje vlerat e te gjitha demeve tjera ne pjatim me direktivat qe vijojn:

- a) Te gjitha demet e bera nen kontraten apo obligimin per te cilin kompania paguan per interes, rente, dividend, apo ngarkesa tjera fikse duhet te vlersohen ne shumen te principit plus interesi qe nga data e administrimit te detyrueshem. Te gjitha inetresat, renta, dividenda, apo ngarkesat fikse

qe rriten me apo pas dates se administrimit te detyrueshem nderpritet se rriturri.

- b) Shumat e pershtateshme per risigurimet (tjera nga shuma e siguruara nga fondi I mbajtur nga kompania), agjentet, nenagjentet, apo brokeret, konsiderohen si obligime te pasiguruara te kompanise.
- c) Vlera e demit qe bie ne kete aline eshte percaktuar nga administratori I detyrueshem pasi e ka marre ne konsiderim validitetin e tyre ne pajtim me nenin 2 te ketij rregulli. Shuma e demeve duhet te bazohet nga shenimet e kompanise dhe/apo nga provat apo evidencat e paraqitura nga pala demtuese. Ne cdo rast tjeter, ipet vleresim i arsyeshem I vleres nga administratori I detyrueshem.
- d) Ne rast te moslikuiditetit te demit te pales se tret nen sigurimin e mjeteve motorike te detyrueshem per autopergjegjesine, administratori I detyrueshem duhet ta dergoje demin ne fondin garantues. Fondi Garantues duhet te percaktoje vleren e demit dhe ta paraqet demin e pasiguruar tek administratori I detyrueshem.
- e) Ne rast te demit mbi palen e tret, te pambuluar me fondin garantues, administratori I detyrueshem, nese bindet me arsye se pala demtuese ka arsye legjitime te veprimit dhe pa pritur qe pergjegjesia te zvogelohet me gjykimin e nje gjyqi kompetent, mund te hyje ne mareveshje kompromisi me palen demtuese. Shuma mbi te cilen arrihet mareveshja eshte shuma e demit.
- f) Ne rast te disa paleve te treta si pale demtuese, totali i demit I te cileve e ka tejkaluar limitin e polices dhe ku dem i cdonjerit prej tyre mbetet I papercaktuar, dem i teresishem do te konsiderohet si dem i palikuiduar.
- g) Nje gjykim I marre nga nje mospagim apo mareveshje e fshehte, kunder nje te siguruari, nuk duhet te konsiderohet si prove apo evidence e demit kunder kompanise ne likuidim, as per pergjegjesine e nje te siguruari te tille apo per demet e dhena pales demtuese.
- h) Dhenia per deme kunder kompanise ne likuidim mbi nje gjykim te bere ne apo pas dates te administrimit te detyrueshem nuk duhet te konsiderohet.
- i) Vdekja e beneficuesit te demit qe shfaqet pas dates se administrimit te detyrueshem, I cili nuk eshte I pranueshem me arsye per tu arkivuar me administratorin e detyrueshem me kohe siq eshte pershkruar ne kete rregull, duhet te arkivohet me administratorin e detyrueshem apo me BPK-n gjate likuidimit. BPK-ja duhet te percaktoje validitetin e saj dhe shumen dhe duhet te urdheroje pagesen e saj duke e bazuar ne radhen e

prioritetit te mjeteve te pergjitheshme te mbetura te kompanise eshte ende adekuate per te paguar demin.

Neni 4 Prioriteti Invalid apo Preferenca

1. Prioriteti I Anuluar apo Preferenca

Administratori I detyrueshem mund te vendos menjeane transaksionet ne vijim te bera nga kompania ne likuidim dhe duhet te ndihmoj per te gjitha kompenzimet ligjore per te mbuluar mjetet e transferuara apo per ti ikur cfaredo pergjegjesie te krijuar prej kesaj:

- a) Transaksionet e bera brenda nje (1) viti para urdherit per involvimin e administrimit te detyrueshem.
  - (i) Transferi apo bartje te prones qe I takon kompanise.
  - (ii) Krijimi I nje pengimi te garancise se pageses apo penges kunder cdo prone te kompanise.
  - (iii) Hyrja e gjykimit kunder kompanise.
- b) Transaksionet, te natyres ne paragrafin a) me larte, te bera ne kompani brenda (1) viti para se kompania te jete vendosur nga BPK-ja nen mbrojtje apo rehabilitim apo brenda dy (2) viteve para nje urdheri per administrim te detyrueshem, cilado periudhe qe te jete me e shkurte.
- c) Transaksionet qe involvojne nje transfer te prones apo krijimit te nje pengimi te garancise se pageses apo penges ne pronen qe I takon kompanise nese:
  - (i) Te bere brenda 6, muajve para dates se administrimit te detyrueshem.
  - (ii) Kreditori qe e merr transferin apo qe perfiton nga pengimi i garancise se pageses apo pengeses apo agjenti I tij, duke vepruar me reference, ka arsye te mjaftueshme te besoje se kompania eshte e paafte te paguaj apo eshte afer falimentimit.
  - (iii) Kreditori qe e merr transferin apo perfiton nga nga pengimi i garancise se pageses apo pengeses eshte pale e aferme, me kompanine ne pajtim me rregullin 56 te ketyre rregullave.
- d) Ku prioriteti apo preferenca eshte e anuluar, administratori I detyrueshem mund te mbuloje pronen apo nese ajo eshte konvertuar, vlera e saj nga ndonje person I cili e ka pranuar apo konvertuar pronen. Nese transferi, pengimi i garancise se pageses apo pengesa ka qene ne mirebesim (I

vertet) por transferuesi apo penguesi I garancise se pageses e ka dhene konsiderimin me pak se ekuivalenti I vleres se drejte, transferuesi apo penguesi I garancise se pageses duhet te ken nje dem te siguruar, ne shtrirjen e konsiderates se dhene aktuale.

2. Transferet Mashtruese

Cdo transfer I bere dhe cdo obligim I shkaktuar nga kompania ne likuidim me nje (1) vit para dates se administrimit te detyrueshem eshte mashtrues per kreditoret ekzistues dhe te ardheshem te kompanise nese eshte bere apo shkaktuar pa konsiderate te drejte, apo pa qellim aktual per te veshtersuar, vonuar, apo mashtruar si kreditoret ekzistues ashtu edhe ata te ardheshem. Administratori I detyrueshem apo BPK-ja mund te marre hapa ligjor per te vazhduar kunder personit te involvuar ne nje transfer te tille mashtrues.

Neni 5 Hyrja ne fuqi

Ky rregull, do te hyje ne fuqi me 1 Prill, 2002

David Weatherman
Ushtrues I Detyres se Drejtorit Gjeneral